

De stad, een groot en bedwelmend organisme: houtsnede van Frans Masereel. Uit de verzameling van Dick van Dun, Amsterdam.

Het Stadskantoor lag tussen Rotterdam en Leiden.

Vergeleken met het oude stadhuis in rococostijl was het Stadskantoor een onaanzienlijk en afwerend gebouw. Het is ook alweer afgebroken. En het is daarom nodig zijn uiterlijk precies te omschrijven. Het kantoor was vanuit de grond opgetrokken in een afwerende Atlantikwall-bunkerbeton. De buitenwanden waren van steen en glas in een kitscherige blauw-Pruisische kleur. Het bijna alzijdig aangebrachte glas moest de indruk maken dat transparantie en democratie hoge ogen gooiden. In de ommelanden zag je het silhouet van de Lee Towerstoren; een welverdiend hommage aan de zanger. Het gebouw was ongezellig, groot en lelijk met kamertjes voor deze en gene als cellen.

Wij noemden, de spotlust en ironie aan het ambtenarenvolkje eigen, het Stadskantoor San Quentin naar de beruchte Amerikaanse gevangenissen. En een gevangenis was het gebouw ook. Beton, steen, glas; Een gebogen lijn, een geestig kleurtje dat je opmonterde; niets daarvan.

Zijn gebrek aan fantasie had een binnenhuisarchitect in ruime mate gedemonstreerd. We konden ons vrij bewegen: dat was een verschil. Er werd bij 'buitenruimte', onze afdeling, ook hard gewerkt, gelachen, lief en leed gedeeld. Zo gezien was er ook niet zoveel verschil met de bajes en zijn bewoners.

• • •

In de regio waren met ingang van het tweede millennium verscheidene stadjes in het westen van het land overgestapt van het aloude, vertrouwde raadhuis naar een stadskantoor. Het stadsbestuur van Den Haag voelde de behoefte dicht bij de burger in de buurt te zijn. Het plande deelstadskantoren. Saks volgde al lang tevoren de vooraankondigingen van de werken in Archis op de voet. Hij zag dat het raadhuis voor de belangrijkste bijeenkomsten in ere werd gehouden. De stadskantoren waren veredelde kantoorfabrieken. Wat moest je denken van het onderkomen voor de stad in Utrecht, in kubusvorm, wit glinsterend onder de blauwe hemel? De burger kwam erbinnen en ging weer. Veel meer interesseerde Saks het antwoord op de vraag of de ambtenaar het fijn vond als hij op zijn werkplek was? In Roosendaal vertederde het kantoor door bescheidenheid. Soms was de